

Iz pedagoške teorije i prakse

Stručni rad
364.44

Ornela Malogorski

Volontiranje u srednjoj školi

Uvod

Brojne su dobrobiti sudjelovanja u volontiranju i važno je volontiranje uvrstiti u školske kurikulume. Učenike je potrebno upoznati sa značajem, ulogom i prednostima volontiranja te im omogućiti stjecanje iskustva volontiranja razvijajući na taj način građanske kompetencije. Rad analizira značenje volontiranja, njegovu povijest, zakonodavne okvire, školsko volontiranje s osvrtom na volonterske programe u srednjim školama Bjelovarsko-bilogorske županije te konkretnim primjerom školskog volonterskog programa i rada volonterskog kluba u Komercijalnoj i trgovačkoj školi Bjelovar. Prikazani su i rezultati istraživanja vezanih za školsko volontiranje u navedenoj školi, dobrobiti koje volontiranje donosi učenicima, stavove učenika o volontiranju i prijedlozi za unaprjeđenje.

Ključne riječi: volontiranje, školsko volontiranje, volonterski programi, volonterske aktivnosti.

*“Nikada ne sumnjaj u to da mala grupa
ljudi može promijeniti svijet.
Uistinu, to je jedino što ga je
ikada i mijenjalo.”*

Margaret Mead

Značenje pojma volontiranje

Volontiranje je neprofitna i neplaćena aktivnost koja označava osobu koja besplatno, dobrovoljno obavlja neki posao (franc. *volontaire* - "dobrovoljan", prema lat. *voluntarius* - "dobrovoljan"). Sam izraz izvedenica je latinskih riječi: *volo, velle, volui* = htjeti, željeti te *voluntas, atis, f.* = volja, želja, namjera, slobodna volja.

Volontiranje obilježava sloboda izbora, a sloboda je osnovna težnja ljudske civilizacije i temeljno obilježje demokracije. Osim toga, volonterstvo u sebi sadrži potencijal izgradnje empatije i solidarnosti s drugima i drukčijima.

Neke od osnovnih odlika volontiranja su: dobrovoljnost, neplaćenost, solidarnost, vrijednost, razumijevanje, poštovanje, zaštita i tome slično. Pojmovi koji definiraju volontiranje mogu biti različiti u različitim kulturama i na različitim jezicima, ali volontiranju je zajednička želja da se slobodno i dobrovoljno, u duhu solidarnosti i bez očekivanja materijalne nagrade, doprinese općem dobru.

Povijest volontiranja

U ljudskoj je prirodi potreba za pomaganjem pa možemo reći da volontiranje postoji otkada i ljudi. Organizirano volontiranje veže se uz kršćanstvo čija je jedna od glavnih vrijednosti „pomozi bližnjem“ (G. Begić, 2006). Kasniji razvoj volonterskog rada povezuje se s razvojem civilnog društva i građanskih inicijativa koje potiču građane da budu aktivni i samoinicijativni. Institucionalizacija volontiranja započela je nakon I. svjetskog rata brojnim akcijama koje su pružale pomoć stradalima u ratu. Počeci organiziranog volontiranja sežu u prvu

polovicu 20. st., odnosno 1920. godinu, kada su pacifisti Pierre Cerosole i Hubert Parris u Francuskoj osnovali prvu međunarodnu grupu volontera obnavljajući selo Esne, razoreno u I. svjetskom ratu. Nakon 2. svjetskog rata osnivaju se slična volonterska udruženja, a 1948. godine UNESCO osniva Coordinating Committee of International Voluntary Service, koji je od tada krovna organizacija svih volonterskih udruga. Do danas su osnovane mnoge udruge i donesen niz različitih dokumenata i preporuka vezanih uz poticanje i razvijanje volonterskog rada. Na primjer, 1983. godine Europski parlament usvaja „Rezoluciju o volontiranju“ koja prepoznaje opću korisnost volonterskog rada. Vrlo važan doprinos volontiranju dala je Generalna skupština Ujedinjenih naroda proglašivši 2001. godinu Međunarodnom godinom volontera, a 2011. godina proglašena je Europskom godinom volontera od strane Vijeća EU.

U Hrvatskoj se tradicija volontiranja također razvijala preko tradicionalnih običaja uzajamne pomoći i raznim dobrotvornim i humanitarnim društvima, političkim strankama i organizacijama samih građana.

Volontiranje i zakonodavstvo

Prema Općoj deklaraciji o volonterstvu Međunarodnog saveza volontera iz 2001. godine volonterstvo je jedan od temelja civilnoga društva jer promiče najplemenitije segmente čovječanstva kao što su zalaganje za mir, slobodu, mogućnost izbora, sigurnost i pravičnost za sve ljude. U Republici Hrvatskoj volonterstvo je prvi put regulirano Zakonom o volonterstvu iz 2007. pa kasnije 2013. godine (NN, 58/07 i 22/13) i smatra se da je ono "dobrovoljno ula-

ganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za zajedničku dobrobit". Zakon o volontiranju uređuje osnovne pojmove vezane za volontiranje, temeljna načela volontiranja, vrijednosti volontiranja, uvjete volontiranja, prava i dužnosti volontera te organizatora volontiranja, uvjete sklapanja ugovora o volontiranju, donošenje Etičkog kodeksa volontiranja, izdavanje potvrde o volontiranju, izdavanje potvrde o kompetencijama stečenim volontiranjem, državnu nagradu za volontiranje kao i nadzor nad samom provedbom navedenog.

Zakon također regulira tko je volonter/ka, što je posebno važno u kontekstu školskog volontiranja. Tako se volonterom/kom smatra osoba koja ima najmanje 15 godina, a maloljetne osobe s navršениh 15 godina sklapaju ugovor o volontiranju i volontiraju samo uz pisanu suglasnost roditelja odnosno zakonskog zastupnika/ce. Što se tiče volontiranja osoba mladih od 15 godina, odnosno odgoja za volontiranje, potrebno je da s aktivnostima bude suglasan zakonski zastupnik/ca te da se aktivnosti ne obavljaju u razdoblju između 20 sati i 6 sati radnim danom te između 23 sata i 6 sati vikendom ili praznicima. Također, organizator volontiranja mora biti odgojno-obrazovna ustanova, ustanova socijalne skrbi ili druga pravna osoba koja organizira volontiranje u odgojne i obrazovne svrhe uz suglasnost nadležnih tijela. Ovakvom regulativom potiče se upravo odgojno-obrazovne ustanove da aktivnije i intenzivnije promiču i provode volontiranje unutar svojih institucija. Ako se u školi organizira volontiranje, ono bi trebalo biti i dio školskog kurikuluma.

U zadnje vrijeme sve se veća pažnja posvećuje volontiranju i menadžmentu volontera te se

razvijaju sustavi osiguranja kvalitete kojima je cilj unaprjeđenje ovoga područja (npr. britanski sustav kvalitete Investing in Volunteers koji omogućuje svakoj organizaciji/ustanovi vlastitu procjenu stupnja razvoja menadžmenta volonterskog programa i ukazuje na područja koja je nužno unaprijediti). Značajan je dokument "Standardi kvalitete volonterskih programa za organizatore volontiranja" koji je 2016. godine izradila Hrvatska mreža volonterskih centara, a 2019. godine Forum za slobodu odgoja donio je Standarde kvalitete školskog volonterskog programa.

Volonteri pomažu oblikovati europsko građansko društvo, a volonterske aktivnosti vrlo su usko povezane s politikom Europske unije, kao što su područja vezana za cjeloživotno obrazovanje, ruralni razvoj i sport. Volonterske aktivnosti pri tome daju vrijednu dimenziju programima Europske unije.

Jedna od važnijih dokumenata je i strategija Europa 2020. u kojoj volontiranje direktno doprinosi obrazovanju, zapošljavanju, razvoju vještina i građanstvu te socijalnom uključivanju koje su i ključni ciljevi politike EU.

Školsko volontiranje

Ranija istraživanja ukazala su da u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske nema strukturiranih volonterskih programa (Forčić, 2007, str. 13). Zahvaljujući volonterskim centrima i organizacijama civilnog društva, volontiranje se počinje provoditi organiziranije i dio škola organizirano i kvalitetno provodi volontiranje. Odgojno-obrazovne ustanove imaju značajnu moć i ulogu u promicanju, poticanju, razvoju i organizaciji volontiranja. U Hrvatskoj je puno primjera iz kojih je vidljivo da se odgojno-obrazovne ustanove aktiv-

no uključuju u volontiranje te je volontiranje često i sastavni dio školskih kurikulumuma. Integrirano je u preventivne programe te u područje zdravstvenog i građanskog odgoja i obrazovanja s ciljem promicanja volontiranja te poticanja osobnog rasta i razvoja i izgradnje aktivnog građanina. Najčešće se radi o vršnjačkoj podršci u savladavanju nastavnih sadržaja, akcijama zaštite okoliša i brigom o životinjama, humanitarnim akcijama, posjetima djeci u bolnicama, udrugama osoba s teškoćama i sl.

Jedan od zadataka škole je priprema učenika za suživot s drugima u zajednici te razvijanje i poticanje kvalitetnog sustava vrijednosti i odgovornosti za zajednicu. Volonterske aktivnosti učenika/ca mogu biti od neprocjenjive važnosti za njihov razvoj jer volontiranje osnažuje, razvija odgovornost, potiče solidarnost, potiče na djelovanje u društvu. Školsko volontiranje najčešće uključuje informiranje o vrijednostima i mogućnostima volontiranja te pružanje podrške učenicima/učenicama i nastavnicima/nastavnicama kod organiziranja volonterskih aktivnosti unutar i izvan škole.

Rezultati dosadašnjih inicijativa ukazuju na mnoge prednosti i dobrobiti volontiranja za djecu i mlade, ali je još mnogo prostora za napredak. Vlada Republike Hrvatske u Nacionalnoj strategiji stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine naglašava potrebu sustavnog uključivanja odgoja za volontiranje i volonterskih aktivnosti u odgojno-obrazovni sustav.

Volonterski programi u srednjim školama Bjelovarsko-bilogorske županije

Danas u hrvatskim školama postoje brojni primjeri volontiranja učenika kao što su: vrš-

njačka podrška u savladavanju nastavnog gradiva, akcije zaštite okoliša i brige o životinjama, humanitarne akcije, posjeti djeci u bolnicama i dr. Analizirajući školske kurikulume srednjih škola Bjelovarsko-bilogorske županije za školsku godinu 2018./2019., vidljivo je da od 13 srednjih škola samo tri škole (23 %) imaju kontinuirano volontiranje tijekom godine i razrađenije strukturirane programe. Od toga jedna škola ima i volonterski klub te oformljen tim nastavnika koji rade na programima volontiranja. U pet školskih kurikulumuma se niti ne spominje volontiranje, a u pet kurikulumuma je volontiranje navedeno u smislu ishoda koji opisuju informiranje i poticanje na volontiranje u zajednici. Gledajući rezultate na primjeru jedne županije, jasno je da volonterstvo još uvijek nije dovoljno zastupljeno u školskim kurikulumima te da postoji puno prostora za razvoj.

Osnovni razlog za nedovoljnu zastupljenost volonterskih programa je u činjenici da odgojno-obrazovne institucije ne raspolažu adekvatnim resursima niti mogućnostima potrebnima za pružanje podrške za usavršavanje nastavnika/ca u ovom području. Upravo zato dragocjena je podrška organizacija koje putem projekata ostvaruju priliku za provedbu programa koji uključuju edukaciju nastavnika i podršku u uvođenju volonterskih programa u škole.

Dobar primjer uvođenja volonterskih programa u odgojno-obrazovni rad ostvarila je Komercijalna i trgovačka škola Bjelovara koja od 2015. aktivno sudjeluje u edukacijama i strukturirano provodi volonterske programe i aktivnosti. Poticaj školi je suradnja s Forumom za slobodu odgoja i provedba projekata „Da sam ja netko - osnaživanje učenika strukovnih škola za aktivno sudjelovanje u lokalnoj zajednici“

i „Školski volonteri – osnaživanje i mentorstvo škola za koordiniranje volonterskih programa”, financiranih od strane EU i Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Projekti su obuhvatili edukaciju učenika i nastavnika, pomoć u izradi programa/kurikuluma, formiranju volonterskog kluba, osmišljavanju aktivnosti, kontinuiranu superviziju, istraživanje i sudjelovanje u izradi publikaciji te na konferencijama projekata. U školi su razvijeni i provedeni dugoročni i kratkoročni volonterski program i aktivnosti. Od volonterskih akcija provedene su humanitarne akcije Sreću čine male stvari i Školski „buvljak“, Svi za Miju, uređenje škole, sudjelovanje u brojnim manifestacijama u gradu, uređenje okoliša jedne mjesne zajednice, organiziranje predstavljanja škole osnovnoškolcima, odlazak u dječji vrtić, dječji odjel bolnice... Volontiranje u udruzi OSIT, Školski vrt i Školske SOVE (edukacija vršnjaka) prerasle su od jednokratne aktivnosti u program. Program koji se svaki tjedan kontinuirano provodi je Pomoć u učenju. Zajednički naziv svih akcija i programa: Volonterski klub VOL.I.M. (Vrijedno. Odgovorno. Lako. Iskreno. Moćno.) Sve volonterske akcije i programi imaju za cilj razvijati i poticati učenike na aktivno provođenje slobodnog vremena, građansku odgovornost, solidarnosti i senzibilnost za potrebe društva kroz organizirane volonterske aktivnosti. Učenici su osmišljavajući i organizirajući humanitarne akcije pomagali najpotrebitijim obiteljima svojih školskih kolega. S ponosom su predstavljali školu i programe osmašima, vratili se u djetinjstvo i vrijeme posvetili igrajući se s predškolcima u dječjim vrtićima. Jednom do dvaput mjesečno pa i za vrijeme praznika i proloma oblaka posvetili su se druženju s odraslim osobama s intelek-

tualnim teškoćama (Udruga OSIT) obogaćujući njihovo vrijeme raznim igrama i aktivnostima (kreativne radionice, karaoke, društvene igre...), ali i oplemenjujući svoje živote. Ne-sebično su izdvajali vrijeme, znanje i strpljenje kako bi pomagali svojim školskim kolegama savladati matematiku i računovodstvo, ali i druge predmete. Učenici okupljeni u grupi SOVE (Savjetovanje o vezama) marljivo su radom u različitim radionicama poučavali svoje vršnjake o temama iz područja prevencije nasilja i poticali na promišljanje o kvalitetnim vezama i kvalitetnijoj komunikaciji te izgradnji boljih odnosa.

Aktivno su se uključili u uređenje školskog cvjetnjaka i vrta koji je dobio novi izgled te su pored brojnih trajnica posađene i voćke, a niknuli su prva salata, luk i špinat. Sve školske priredbe i događanja nisu mogla proći bez volontera te su se vrijedno uključili u promociju Ljetopisa škole, organizaciju Tjedna strukovnog obrazovanja, Sajma vježbeničkih tvrtki, Dana škole, obilježavanje raznih važnih datuma (Dan tolerancije, Mjesec borbe protiv ovisnosti, Dan ljudskih prava, Dan bez kupovine, Valentinovo, Dan ružičastih majica, Dan mentalnog zdravlja, Dan osoba sa Downovim sindromom i Nacionalnog dana osoba s intelektualnim teškoćama). Školski volonteri aktivni su i u učeničkoj zadruzi COOL – kolektiva te u raznim događanjima izvan škole (provedba kampanje protiv nasilja u centru grada, uređenje okoliša jedne mjesne zajednice). O njihovim iskustvima i aktivnostima izvještavano je putem školskih mrežnih stranica i na društvenim mrežama, a često se o aktivnostima naših volontera pisalo i govorilo u medijima. Na kraju, za trud i zalaganje vrijedni volonteri i volonterke zaslužili su nagradni izlet na zagrebački advent.

U programima i akcijama sudjelovali su učenici svih razrednih odjela. Šezdesetak učenika aktivno je sudjelovalo, ali se u volonterske akcije i programe uključivalo više oko 120 učenika (45 %) naše škole. Vrednovanje provedenih programa ukazuje da su volontiranjem učenici postali senzibiliziraniji za probleme u okolini, spremniji pomoći i uključiti se. Njihovo samopouzdanje je povećano te su više puta istaknuli da su ponosni što pripadaju našoj školi. Imali su priliku razvijati vlastitu kreativnost, a njihove vještine rada u timu, suradnja i komunikacijske vještine poboljšane su. Osjećaj zadovoljstva je izraženiji, a time i samopouzdanje i samopoštovanje. U novim aktivnostima primjetan je odgovorniji odnos prema obavezama. Neke od učeničkih izjava:

„Osjećaj da mogu nekome pomoći je poseban, a tek ponos koji osjećam zbog toga!“ (Lea, 4. razred, KTŠ Bjelovar)

„Volim volontirati i jedva čekam da ponovo nešto korisno radimo!“ (Matija, 2. razred, KTŠ Bjelovar)

„Kad volontiram i nekome pomognem, to mi uljepša dan!“ (Marija, 4. razred, KTŠ Bjelovar)

“Za mene je volontiranje srce ispunjeno srećom i njihovom osmijesima. Ono što dobijem volontiranjem puno je vrijednije od onoga što dam.” (Danijela, 2. razred, KTŠ Bjelovar)

U projektu je posebno značajna suradnja s lokalnom zajednicom u području uređenja školskog vrta. Vrtni centar Marina pomogao je savjetima u izboru biljaka, Poljoprivredna agencija donirala je sadnice te stručnim savjetima pomogla u sadnji sadnica. Uređen je okoliš jedne gradske mjesne zajednice. Ostvarena je suradnja s Povjerenstvom za ravnopravnost spolova Bjelovarsko-bilogorske županije pri-

likom provedbe aktivnosti prevencije nasilja. Povratne informacije roditelja su pozitivne te su se uključili u uređenje školskog vrta i provedbu humanitarnih akcija. Škola je u lokalnoj zajednici prepoznata otvorenom za suradnju, kao inicijator brojnih događanja kojima je cilj promicanje građanskog odgoja i obrazovanja te zdravstvenog odgoja. Često se Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar navodi kao primjer dobre prakse na raznim seminarima i sastancima u Gradu i Županiji te je pozvana iznositi svoja iskustva. Različite ustanove i udruge koje se bave odgojem i obrazovanjem pozivaju školu da bude partner u provedbi projekata. Trud i rad prepoznat je u sredini u kojoj radimo i šire, te je škola 2018. godine dobila vrijedno priznanje Foruma za slobodu odgoja „Stjepan Cipek“ u kategoriji „Škola Foruma za slobodu odgoja“.

Određene akcije pretvorile su se u programe koji žive i dalje u našoj školi jer je veliki broj učenika zainteresiranih za uključivanje u volonterske aktivnosti te što se i velik broj nastavnika uključio i kao sudionici aktivnosti, ali i kao inicijatori i nositelji novih aktivnosti. U školi je smanjen broj slučajeva nasilja i disciplinskih problema te uvidamo da je tome pridonijela i mogućnost da učenici sudjeluju u brojnim aktivnostima i programima.

Metodologija istraživanja, uzorak, ciljevi

U istraživanju je kao glavna metoda korištena fokus grupa kojom se u grupi ljudi koja dijeli zajednička obilježja vodila rasprava o problemu istraživanja.

Ciljna skupina ovog istraživanja su učenici u dobi od 16 do 18 godina iz Komercijalne i tri-

govačke škole Bjelovar. Uzorak je odabran tako da su među sudionicima bili učenici različitog spola, oni koji postižu lošiji, prosječan i izvrstan opći uspjeh u školi, oni proaktivniji i oni manje proaktivni. U fokus grupi sudjelovalo je 14 učenika (od kojih je bilo 8 ženskih učenica i 6 muških učenika).

Posebna pozornost bila je posvećena uvažavanju etičkih principa istraživanja pa se za svakog učenika dobila Pisana suglasnost roditelja/staratelja za sudjelovanje učenika u istraživanju. Rasprave u fokus grupi snimane su u audioformatu i zajamčena je anonimnost. Izrađen je i vodič za diskusiju kvalitativne prirode, koji sadrži pitanja i teme povezane s ciljevima istraživanja u četirima područjima.

Istraživanje je usmjereno na osobne vizije mladih za vrijeme volontiranja. Istraživala su se njihova mišljenja, stavovi i vrijednosti o volontiranju u okviru škole i izvan nje, mogućnostima i prijedlozima za unaprjeđenje. Mladi su bili pozvani otvoreno reći što smatraju presudnim za uključivanje u volontiranje u školskoj i lokalnoj zajednici.

Analiza odgovora

1. Značenje i iskustvo volontiranja

Što je za tebe volontiranje? Imaš li prethodno iskustvo u volontiranju? O čemu ovisi hoćeš li se uključiti u volontiranje?

Odgovarali su da je to dobrovoljan rad koji nije plaćen, pomaganje drugima, obogaćivanje svog života, poštovanje onih koji su nemoćni ili ne mogu sami ostvariti neke ciljeve...

Teško im se prisjetiti kada su volontirali jer neke aktivnosti u kojima su prije sudjelovali nisu tako zvali. Prisjećaju se da su volontirali u

školskim humanitarnim akcijama, u crkvenim organizacijama i sl. Navode da se pomaganje često svodi na prikupljanje novčanih sredstava ili drugih oblika materijalne pomoći. Jako im je važno da volontiranje bude i zabavno i korisno te tko od prijatelja sudjeluje.

„Važno je volontirati, netko će se više uključiti, netko manje, ali svi bi trebali probati.“

2. Područja volontiranja

Postoji li neko područje u kojemu bi želio/željela volontirati? Što te najviše zanima u školi i izvan škole? Zašto želiš volontirati u navedenim područjima?

Navode volontiranje u udrugama za osobe s teškoćama, na dječjim odjelima bolnice, u staračkim domovima (čitanje, društvene igre, kreativne radionice, priredbe), udruge koje se bave humanitarnim radom, pomoć u kući starijim osobama, udruge za zaštitu životinja. Dio učenika navodi da povremeno volontira u crkvi ili u dobrovoljnom vatrogasnom društvu. Samo je jedan učenik naveo da bi se rado priključio čišćenju okoliša. Navode da bi u školi trebalo više pomoći u učenju od strane vršnjaka. Učenici koji prije nisu bili uključeni u volontiranje navode da bi se voljeli priključiti volontiranju. Vrlo su senzibilizirani za probleme slabijih i rizičnijih skupina pa navode svoja iskustva kada su bili u bolnici i misle da bi bilo dobro da se netko dođe poigrati s djecom. Misle da su stariji ljudi u domovima pomalo zaboravljeni i da se od njih može puno naučiti, ali i uljepšati im dane bez obitelji. Također misle da se društvo premalo brine o napuštenim životinjama i da i one trebaju brigu... Neki navode da se žele osjećati korisno i aktivno, i misle da ljudi moraju pomagati jedni drugima. Nemaju spoznaja da u

lokalnoj zajednici postoji mogućnost organiziranog volontiranja.

„Volio bih da imamo više prilike volontirati u zajednici. Dobro je što u školi imamo tu mogućnost, ali ne znam gdje bih mogao izvan škole volontirati.“

„Nema ljepšeg osjećaja nego pomagati drugima!“

„Čovjek je zadovoljniji kada zna da je učinio nešto dobro.“

3. *Motivi, dobiti i vrijednosti volontiranja*

Zašto ljudi uopće volontiraju? Što ih motivira? Koje su prednosti i dobiti volontiranja? Hoće li ti iskustvo volontiranja koristiti u budućnosti?

Većinom ističu da ljudi volontiraju zbog druženja, upoznavanja novih ljudi, osobnog zadovoljstva, potrebe da se osjećaju korisnima te da pomaganje drugima obogaćuje.

Oni koju volontiraju, misle da su postali strpljiviji, smireniji, spremniji izdvojiti vrijeme za druge, ali i da lakše komuniciraju s drugim ljudima, da bolje slušaju druge i da su postali kreativniji. Vjeruju da će im to pomoći u daljnjem životu, u socijalnim odnosima i u izvršavanju obaveza. Misle da su postali odgovorniji i prema obavezama u školi.

„Neki volontiraju zato jer ipak dobiju neku nagradu, npr. izostanak iz škole.“

„Otkad volontiram, stalno smišljam što bih još mogla raditi.“

„Volontiranjem postaješ bolji.“

„Bolje vidiš druge ljude i ostalo, ne misliš samo na sebe.“

„Kad znaš da si nekome pomogao, taj osjećaj je neopisiv. I želiš i dalje pomagati.“

„Čini ti se da si učinio nešto skroz malo, a druge si jako razveselio i uljepšao im dan!“

Razlozi su različiti, kod nekih unutarnji (osobno zadovoljstvo, a kod nekih vanjski (izostanak s nastave).

4. *Prijedlozi*

Imaš li ideju što bi mogao/mogla učiti? Što bi predložio školi po pitanju volontiranja?

Pohvaljuju što u školi postoji volontiranje. Predlažu da u svom razredu održe prezentaciju o volontiranju, žele uređivati školski pano o volontiranju, običi neke institucije kako bi se raspitali o potrebi volontiranja. Misle da bi se i nastavnici, ali i roditelji trebali više uključiti. Smatraju da je potrebno bolje organizirati pomoć u učenju jer tu mogućnost učenici slabo koriste. Predlažu više zajedničkih radionica, sastanaka na kojima bi učenici mogli reći što misle i što žele, te gdje bi se razmjenjivala iskustva i ideje, gdje bi svi bili upoznati s akcijama. Ističu i da bi učenici različitim volonterskim akcijama mogli pokrenuti kampanje usmjerene na suzbijanje nasilja među učenicima, na suzbijanje pušenja, za promicanje biciklizma, da bi mogli izrađivati rođendanske čestitke za osobe u staračkim domovima i sl. Željeli bi da se biraju najvolonteri i najvolonterke škole i da ih se nagradi nekim izletom ili da ostvare suradnju s nekom drugom školom koja isto ima volonterski klub.

„Mogao bih pomoći da se uključi što više učenika.“

„Previše se naglašavaju neke loše stvari pa treba više pisati i govoriti o volontiranju i ljudima koji čine dobro.“

„Ponosna sam na našu školu što nam omogućuje volontiranje. Moje prijateljice iz drugih škola ponekad su ljubomorne što imamo tu pri-

liku jer u drugim srednjim školama to nije tako dobro organizirano. Možda bismo im mogli prenijeti svoja iskustva u nekim susretima.“

Zaključak

Važno je naglasiti volontiranje kao bitan način za uključivanje ljudi u život njihovih zajednica i društava. Pritom, oni stječu osjećaj pripadnosti i uključenosti te su u stanju utjecati na smjer svojih života. Za djecu i mlade to je od osobite važnosti.

Brojni su primjeri pohvalnih i kvalitetnih volonterskih akcija među mladima. Analiza dosadašnjih aktivnosti i rezultati istraživanja naglašavaju važnost strukturiranih i organiziranih volonterskih aktivnosti u školama jer omogućuju učenicima aktivno djelovanje u svojoj školskoj i lokalnoj zajednici te razvijanje svojih potencijala i kompetencija. Također je potrebno istražiti i prepoznati potencijalne i učenike i lokalne zajednice za međusobnom suradnjom kako bi zajedno poticali pozitivne promjene. Neophodna je i pomoć nastavnika kao i kvalitetno vođenje i cjelokupna organizacija volontiranja. Kao dio građanskog odgoja volontiranje bi trebalo zauzimati važnu ulogu u školskim kurikulumima. Obogaćivanjem školskog kurikulumu uvođenjem volonterskih programa ističu se nove vrijednosti i vještine u kontekstu građanskog odgoja te preventivnih programa. Sve to može utjecati na smanjenje negativnih ponašanja među mladima te u stvaranju jačeg partnerstva s cjelokupnom zajednicom promičući pozitivnu sliku o školi u javnosti. Volontiranje utječe i na socijalne odnose razvijajući bolje školsko ozračje, povećanu kvalitetu rada i međuljudskih odnosa.

Sukladno navedenim mišljenjima učenika potrebno je poticati aktivnu ulogu mladih u volonterskim aktivnostima, omogućiti da u okviru volonterskih programa škole pomažu ranjivim skupinama društva u kojemu žive, ali i da kritički promišljaju o problemima koje uoče u svojim školama i lokalnim zajednicama te da projektima i akcijama daju svoj doprinos i prijedloge rješavanja tih problema.

“Zapamtite da nisu naj sretniji oni koji puno dobivaju, nego oni koji puno daju.”

H. Jackson Brown Jr

Literatura

Begović, H. (2006). O volontiranju i volonterima/kama. Zagreb: Volonterski centar Zagreb.

Forčić, G. (2007). a. Kako unaprijediti volontiranje? Preporuke temeljene na istraživanju uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad. Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART.

Forčić, G. (2007). b. Volonterstvo i razvoj zajednice: sudjelovanje građana u inicijativama u zajednici – istraživanje uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad. Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART.

Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2012. - 2016.

Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2017. - 2021. (nacrt)

Pijaca Plavšić, E. i Kožić, V. (2019). Školski volonteri: dobiti volontiranja u školama. Forum za slobodu odgoja. Zagreb: ACT Printlab d.o.o.

Prgić Znika, J., Kordić, I. i Jeđud Borić, I. (2015). Menadžment volontera - Priručnik za vođenje volontera i volonterskih programa. Zagreb: Volonterski centar Zagreb.

Standardi kvalitete volonterskih programa za organizatore volontiranja (2016). Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART i partneri na projektu "Poziv na buđenje: Uloga koordinatora volontera".

Šehić Relić, L., Kamenko, J., Kovačević, M., Prgić Znika, J., Pavelić Šprajc, I. i Forčić, G. (2014). Generacija za V - priručnik o volontira-

nju za srednjoškolce. Zagreb: Volonterski centar Zagreb.

Šimunković, G., Forčić, G., Milinković, D., Kamenko, J. i Šehić Relić, L. (2011). Generacija za V – Zašto i kako organizirati volonterski program u školi? Osijek: Volonterski centar Osijek.

Zakon o volonterstvu Narodne novine, 58/07 i 22/13.

Uvid u školske kurikulumne srednjih škola Bjelovarsko-bilogorske županije za šk. godinu 2018./2019. preuzeti sa mrežnih stranica škola 1. srpnja do 20. kolovoza 2019.

Abstract

Volunteering in high school

There are numerous benefits in volunteering therefore it is important to introduce volunteering in curricula. Students need to be introduced to the meaning, role, advantages and importance of volunteer work as a tool that develops civil citizen competences. This work analyses the managing of volunteer work, its history, legal framework and high school volunteering in regards to the high school volunteering programs in Bjelovar-bilogora County – with the specific example of volunteer club of the Commercial and trading school Bjelovar. The work demonstrates the results of research in aforementioned school regarding the positive aspects of volunteer work to students and their stances and suggestions on the matter.

Keywords: *volunteering, school volunteering, volunteer programs, volunteer activities.*